

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 84.

Vtorik 21. Kozoperska.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blaoniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

15. junija t. l. je odtergana ladja na Ljubljanci pri Zalogu tako na leseni hrod zgorej mosta, čez katerega železnica pelje, umahnula da sta dvoje fantov zmed štirih, ki so bili v ladji, v vodo padlo.

Le eden fantov je imel srečo, se resiti in v ladjo nazaj splavati, drugi pa, po imenu Anton Ložar iz Zaloga št. 3 doma ni mogel vodo zmagati, ki ga je pod okrajni most zanesla, in gotovo bi bil utonil, ako bi ne bil Mihael Zajc, kovač iz Zaloga iz okrajnega mosta v vodo skočil.

Ker fanta ni bilo več v vodi viditi, in ker je bilo vse prizadevanje Mihaela Zajca, fanta najti, zastonj, se hoče že iz vode vrnuti, ker je tudi že opešal, ko naenkrat spet fant na svitlo pride.

To z nova spodbode Mihaela Zajca, poda se še enkrat v vodo in tako reši fanta, ki je bil že v največji nevarnosti.

To žlahtno, z lastno nevarnostjo dokončano delo se tedaj s pristavkom sploh naznani, da je Mihael Zajc na podlagi preiskovanja z visokim razpisom deželnega poglavarstva od 10. oktobra t. l. št. 9166, 25 gold. spoznanih bilo.

C. k. okrajno poglavarstvo.

Ljubljana 17. oktobra 1851.

Cesarski patent 7. oktobra 1851, s katerim se za vse kronovine cesarstva razpisejo neposrednji (nepremeljivi) davki s priklati vred za upravno leto 1852.

Mi Franc Jožef Pervi, po Božji milosti cesar Avstrijski; kralj Ogerski in Česki, kralj Lombardski in Beneški, Dalmatinski, Hrvaški, Slavonski, Gališki, Vladimirovski in Ilirski, kralj Jeruzalemski i. t. d., nadvojvoda Avstrijski, velki vojvoda Toskanski in Krakovski; vojvoda Lotarinski, Solnograški, štajerski, Koroski, Krajski in Bukovinski; velki knez Erdeljski; mejne grof Moravski; vojvoda Gornje- in Dolnje-Siležki, Modenski, Parmezanski, Piačenski in Kvaštalski, Osvetimski in Zatorski, Tešinski, Friulski, Dobrovaški in Zaderski; pokneženi grof Habsburški, Tirolski, Kiburški, Goriški in Gradiškanski, knez Tridentinski in Briksanski; mejni grof Gornje- in Dolnje-Lužiški in Istrijski; grof Hohenembški, Feldkirchski, Bregenski, Sonnenberski i. t. d. gospod mesta Terzaškega, Kotora in Slovenske meje, velki vojvoda vojvodine Serbske i. t. d. i. t. d.

Glede na potrebsine države, ki nastopijo v upravnem letu 1852, spoznamo za dobro, po zaslišanju Našega ministerskega zbora in državnega svetvavstva sledeče odločbe izdati:

1. V upravnem letu 1852 se imajo zemljišni (gruntni) davek, davek od poslopij, pridobnina in dohodnina (davek od dohodkov) s priklati k tem dačam vred v tej izmeri in po teh odločbah odrajtati, ki so bile za upravno

leto 1851 predpisane, kolikor Naš nasočni patent kaj družega ne zapove.

2. Kronovinam, v katerih se zemljišni davek po iznajdkih stanovitnega katastra nalaga, se za upravno leto 1852 priverstijo kronovina Siležka in Dalmatinska, po tem mesto Krakovsko in Krakovska okolica s tim pristavkom, da se ima ondi redni zemljišni davek s šestnajst odstotki čistega katastralnega doneska izmeriti.

3. Ko se je stanovitni kataster v Krakovu in Krakovski okolici vpeljal, se bodo na mestih doslej obstavših, pod poprejšno vlado vpeljanih neposrednjih dač, tudi ostali pod 1) naštetih neposrednjih davki po odločbah za Galicio veljavnih jemali.

4) Ker se na Ogerskem, Erdeljskem, Hervaškem, Slavonskem, v Serbski vojvodini in Temeskem Banatu dela provizorija zemljiškega davka v tekečem upravnem letu še niso mogle do konca dognati, se imajo v teh deželah po Našem sklepe 2. novembra 1850 za tekoče upravno leto zavkazani neposrednji davki tudi v upravnem letu 1852 poberati.

5. V lombardo-beneškem kraljestvu se imajo neposrednji davki po odločbah Našega patenta 11. aprila 1851 v tisti izmeri poberati, ki za celo upravno leto 1852 pride.

Našem ministru dnarstva je naloženo, te zaukaze izpeljati.

Dano v Našem poglavitem in prestolnem mestu Dunaju 7. oktobra v letu tisuč osemsto eden in petdesetem, Našega cesarjevanja v tretjem letu.

Franc Jožef, s. r.

Schwarzenberg, s. r. F. Krauss, s. r.

Po najvišjem zavkazu:

Ransonnet s. r.

ministerskega zbora.

17. oktobra 1851 je bil LIII. del, III. tečaja deželnega zakonika in vladnega lista izdan in razposlan; ki zapopade:

Razpis dnarstvinega ministerstva v dogovoru z ministerstvom za pravosodje 17. Avgusta 1851, zastran davšin od dot in od drugih prenositev premoženja, ki se zgrade zavolj zakonskega združenja. — Razpis ministra za bogočastje in uk 15. Septembra 1851, s katerim se razglasi sklep 12. Septembra 1851 glede povišanja plač za profesorje bogoslovne fakulte v Solnogradu in škofijskih učilišč, potem zastran nekterih drugih poboljškov. — Razpis ministra za bogočastje in uk 16. Septembra 1851, se katerim se bolj natanjko odloči, kako gre občne zaukaze 1. Oktobra 1850 čez fakultetjake obračati na učence bogoslovja. — Razpis c. k. denarstvinega ministerstva 1. Oktobra 1851, s katerim se ustanovi, kako ravnati, če se take domestikalne obligacije dolga zavoljo sovražnega napada, katerih imenski znesek se s stoterko brez ostanka deliti ne da, rabijo za vdeleženje državnega zajema leta 1851. — Ukaz c. k. krajskega poglavarstva 19. Septembra 1851. Odprava prejemanja poznejih ponudb pri prevzetjih pri-

skerbljevanja in subarendb. — Razglas c. k. krajskega poglavarstva 24. Septembra 1851. Poprava izkaza zastran šubnih postaj v krajski kronovini.

9. oktobra 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXIII. del občnega državnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanjih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 226. Razpis ministerstva notrajnih oprav od 29. julija 1851 z zaznamkom denarnice, iz ktere so plačila in darila za ojavljenje kaznovanih oseb iz civilnega stanu odrajtujejo.

Št. 227. Razpis ministerstva pravosodja od 12. septembra 1851, po katerim se naznani z porazumljivostjo uka in bogočastja, za kronovini Galicio z Krakovim in Bukovino sklenjena odločba o rabi §. 66 začasne postave od 30. julija 1850, državni zakonik št. 327, o teoretičnih državnih spraševanjih za tiste pravdnike, ki so učenje v letu 1851 doversili.

Št. 228. Razpis ministerstva vojaštva od 1. oktobra 1851, zadevajoč odločbe glede prihodnjega sprejetja pripravnikov za c. k. vojskino komisariat.

Št. 229. Razpis ministerstva denarstva od 7. oktobra 1851, o odmeri količnih odrajtvi o pogogbah brezplačila so službinih rečeh.

Št. 230. Razpis ministerstva pravosodja od 9. oktobra 1851, po katerem se naznani za kronovini Galicio z Krakovim in Bukovino z najvišjim sklepom od 6. oktobra 1851, dovoljenena enakost do konca leta 1851 storjenega državnega spraševanja z dozdašnjim pripravniškim spraševanjem.

Št. 231. Ukaz ministrov notrajnih zadev, vojaštva in pravosodja od 10. oktobra 1851, s katerim se pri deželni žandarmerii vradni služabniki, polkni in krilni pisarji, potem pripravniki za furirje za dobo službe pod vojaško sodništvo postavijo.

Dunaj 16. oktobra 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Austrijsko cesarstvo.

Terst. V novim Terzaškem gimnaziu je bilo pretečeno leto 115 očitnih šolcov in 15 domačinskih. Med temi njih 66 iz terzaškiga obmestja, 20 Istriancov, 9 iz Goriškiga, 6 iz laškiga (5 od nemških, drugi slavskih ali pa različnih staršev, primerama na laškim rojenih), 4 Krajnci, 3 Dalmatinci, 1 Čeh, 1 Moravec, 1 Galicijan, 2 Avstrijancana pod Anizo, 1 Prus, 1 iz male Azije. — Slovensko se je učilo 4 ure na teden; upajo de bo slovenšina kadaj zapovedana šolska tvarina.

(Danica.)

Iz Istrije. (Prijetelski dopis.) Iz tvojiga pisanja sim prav spoznal, da spoznanje in prijateljstvo mladosti ima svojo posebno moč. — Pazin je že mnogo potaljančen, in ta-

liansina po gradeh (mestih) tako naglo napreduje, da je strah, tako se najdejo v Pazni hiše, ker ded samo ilirsko govori, sin njegov oboje na pol, a vnuk ne zna besede ilirske, mi, da se s taliansino tudi nevera in slabo ponašanje širi. (Exempla odiosa tukaj opustimo). Kjer so Slavjani, je še vere in pobožnosti, ali kjer so taliani prevladali, je enega in drugega malo; hodijo v Italijo, in kar je dobrega, tamo puste, a slega pak domu perneso. — Po našim dekanatu katoliškem se še slovinski maša bere, ali drugač je duh jako talianski. — — Tukaj bo letos slaba letina, sadja ni prav nič, grozdja malo, in še to ne more zavoljo dežja zoreti; po Istrii v nar več mesteh je toča pobila, vino je podraželo, pa vendar Krajnci zmerom v Istrijo hodijo po vino; kromper sem ter tje počenja gniti. V naši škofiji bo s časom pomanjkanje duhovnov, domači nočejo študirati zavoljo male plače duhovnov; vse gre na morje; vsak si misli na morju imam 15 do 24 goldinarjev na mesec in hrano, tesarji imajo po 5 do 7 dvajsete na dan. Letas imamo samo štiri nove mašnike, zdaj dve leti jih pride malo več, potlej pa spet manj; in v Pazni, kjer je bilo poprej 6 latinskih šol, bojo zdaj samo 4, kateri pa v Terstu študirajo, gredo redki za duhovne, in Krajnska dežela, kakor je P. B-u pravil, jih ne bo več toliko dajala.

(Danica.)

Krajnska.

Iz Metlike. Per nas je čas tergatve nastopil, pa pravijo, de ne bo nič sodov treba popravljati in nabijati, ker bodo prazni ostali. Nogradi so s travo prerašeni, terta pa gola, ker ji je 28. mal. serp. toča vse grozdje odbila. Le na enih krajih je nekoliko ostale, pa se še tisto noče ozoriti in je kisto. Sterneno žito je bilo ubogo, sadje je bilo tudi močno potolčeno, tursice bo malo, ajde še nekaj perčakujemo, pa tukaj jo le po malim sejejo, Slaba letina je naše reveže zadela! Per nas je bila še drujekrat terda, ko se je dobro perdelalo, kakošna bo pa zdaj, ko še lansko pomanjkanje ni vrat zaperlo, že letašnje za kljuko derži! Od slabiga vremena bi bi ti hotel povedati, pa saj imamo blezo vsi eno pratiko, v kateri sta vedni dež in rokovica obrisana, pri nas se napoverh še blata do kolena najde. — Ubogi kmet je zares usmiljenja vredin, ker je skorej sploh po vsi deželi tako slaba letina pertegnula.

(Danica.)

* S 15. t. m. se je začela jezna pošta med Ljubljano in Trevizo.

Avstrijska.

53 del deželne zakonika prinese:

Ukaz c. k. krajnskega poglavarstva 19. Septembra 1851. Odprava prejemanja poznejih ponudb pri prevzetjih priskerbljevanja in subarend. Da se zaprekam v okom pride, ktere se iz prejemanja pozneje poslanih ponudb pri prevzetjih priskerbljevanj in subarendb izviralale in so dostikrat priložnost dajale, da so se redovni dostojniki pervne javne obravnave pritožili, kar je zlasti iz tega izviralalo, da so deželne vojaške poveljništva in posvetovavne komisije z okoljnim razpisom A 246 26. Januarja 1818 načertane pogodbe, pod katerimi je bilo pripušeno, take pozneje ponudbe izjemoma jemati, ali prezerale ali pa v preobširnim pomenu zapopadale, je sklenilo c. k. vojaško ministerstvo dogovorno z ministerstvom znotranjih opravil pravilo ustanoviti, da se odsihmal nikakoršne pozneje ponudbe ne smejo jemati, in da se tudi določbe okoljnega razpisa 26. Januarja 1818 A 246 zastran pogodb prejemanja poznejih ponudb s tem zopet odpravijo.

* V Kremsu se je 15. t. m. zjutraj ob de-

vetih grozna nesreča pripetila, smodnik se je v ondašnji smodnišnici vžgal. Sto stopinj v okrogu je bilo vse pokončano. Ljudi je več ob življenje prišlo. V smodnišnici je bilo 120 centov smodnika, ker so ga ravno ti dan popred 800 centov na Dunaj peljali.

* Stroški in dohodki poslednjih kvater so se razglasili, stroškov je 68,826,416 gold., dohodkov pa 51,436,310 gold.; toraj za 7,390,310 gold. manj kakor stroškov.

* Ukaz ministerstva za pravosodje 4. oktobra 1851, veljaven za tiste kronovine, v katerih ima moč kazenske pravde red 17. januarja 1851, s katerim se po najv. sklepu 3. oktobra 1851 ustanovi, da je treba tiktat, kadar po §. 40 reda kaz. pr. 17. januarja 1850 za srečkanje 9. dopolnivnih porotnikov potrebnega števila v mestu porotne sodnije prebivajočih porotnikov letnega imenika ni, manjkajoče dopolnivne porotnike iz porotnikov najbližje okolice na letnem imeniku zaznamovanih nadomestiti, in s katerim se odloči, kako se ima po tem 9 dopolnivnih porotnikov srečkati.

Zvedilo se je za dvombe, kako da je v ogib ničnosti v §. 40 reda kazenske pravde zaznamovane, pri srečkanju 9 dopolnivnih porotnikov za porotno sejo ravnati, če so se sicer pri sestavljanju letnega imenika postavni predpisi spolnovali, pa vendar v posameznih primerlejih za srečkanje 9 dopolnivnih porotnikov potrebnega števila taciš porotnikov iz letnega imenika primanjka, kateri bi v mestu porote stanovali. To dvombo odstraniti, se po najv. sklepu 3. oktobra 1851 ustanovi, da je v takošnih primerlejih dopolnivne porotnike, kar jih manjka, iz porotnikov najbližje okolice, ki v letnem imeniku zaznamovani, nadomestiti in potem srečkanje 9 dopolnivnih porotnikov, kakor sledi, opraviti.

V ti namen se imajo pri srečkanju, ki ga je po §. 40 k. pr. r. opraviti, iz letnega imenika imena vseh v mestu porote stanujočih porotnikov, po tem vse imena porotnikov v najbližjem kraju, ali če bi treba bilo, v več najbližjih krajih prebivajočih porotnikov vzeti in v posodo djati, iz ktere po tem predsednik deželne sodnije devet dopolnivnih porotnikov potegne.

* Ukaz ministerstva za pravosodje 7. oktobra 1851, veljaven za tiste kronovine, v katerih ima moč kazenske pravde red 17. januarja 1850, s katerim se izreče, kako gre imenike porotnikov za leto 1852 narejati.

Pri sestavljanju imenikov porotnikov za leto 1852 se je v vsih kronovinah, kjer ima moč kazenske pravde red 17. januarja 1850, deržati sledečih z najv. sklepom 20. septembra 1851 poterjenih odločb.

§. 1.

Vgotovljenje občinskih imenikov porotnikov, ktero §. 39 reda kazenske pravde zapoveduje, ima ondi, kjer se še ni storilo, župan (občinski predstojnik) s pomočjo udov občinskega odbora, kar je mogoče hitro opraviti, in po tem je treba popravljeni zaznamenik vseh tistih, ki so izmed občine k uredu porotnika poklicani, po §. 29 reda k. pr. vsacemu v pregled očitno razpoložiti.

Glede na vgovore, ki bi jih kdo podati vtegnil, kakor tudi, kar se tiče zlaganja okrajnih imenikov porotnikov je ravnati po §§. 30—33 reda k. pr.

§. 2.

Okrajni glavar ima vgovore deržavnega pravdnika proti okrajnemu imeniku porotnikov, kakor tudi pritožbe, ktere se po §. 31 reda k. pr. proti razsodbam (občinskega) županstva podajo, po preteku dobe v §. 33 reda k. pr. zaznamvane brez odloga, ne vtičkovaje se sam v kako razsojo, s svojim mnenjem vred deželni sodni predložiti, in deželna

sodnja jih razsodi v 8 dnevih. Zoper njeno razsodbo ni dalje nobenega pravnega pomogleja.

§. 3.

Tako ustanovljene okrajne imenike je treba poslati okrožnemu predsedniku ali pa tistemu okrajnemu glavarju v mestu deželne sodnije, ki ga on odbere.

Le-ti ima župane vseh krajev, v katerih se okrajne sodnije znajdejo, pred se poklicati, in z njihno pripomočjo sestaviti imenik tistih oseb, ki imajo biti za prvo prihodnje leto poklicani k vredu porotnika, izbiraje tiste, ki se po poštenosti svojih misli in po skušeni previdnosti najprikladniše skazejo.

§. 4.

Izbiraje jih je treba tako ravnati, da se iz skupnega števila za uredu porotnika prikladnih (dobrih) oseb, ktere so na okrajnih imenikih okoliša deželne sodnije zapisane, toliko porotnikov v letni imenik dene, kolikor jih za poroto tega okoliša ustanovljuje ukaz pravosodnega ministerstva 6. septembra 1850 št. 343 deržavnega zakonika.

Pri tem je treba sosebno na to gledati, da se, kar je le mogoče, prikladni ali pripravni možje iz vseh krajev porotnega okolišav letni imenik postavijo, da je pa najmanj četertina (četerti del) izbranih iz tistega kraja, kjer ima deželna sodnja svoj sedež, ali pa iz obližja (okolice).

Razmera, po kateri se je pri izbiranju porotnikov tudi deržati na ljudstvo tistih imest, ki ne stoje v nikakoršni okrajni ali okrožni zvezi, se ustanovi ob enem s posebnim ukazom, v katerem se tudi, glede na posebne občinske postave teh mest, zaznamvaje organi, kateri imajo kakor namestovavci občine pri zlaganju imenikov porotnikov.

§. 5.

Po le-tih odločbah narejeni letni imenik se ima po §. 38 red k. pr. razglasiti, in iz njega je treba, kakor §. 40 reda k. pr. velevala, za porotne seje leta 1852 potrebne porotnike po srečki (lozanju) odločevati.

* Ukaz ministerstva pravosodja in notranjih opravil 7. oktobra 1851, veljaven za tiste kronovine, v katerih ima moč red kazenske pravde 17. januarja 1850, s katerim se odločijo organi v okrajni in okrožni zvezi ne stoječih mest, ki imajo kakor nasvetovaveci občine imenike porotnikov za leto 1852 zlagati.

Po najvišjem pooblastenju izda pravosodno ministerstvo dogovorno z ministerstvom notranjih zadev, nanašaje se na odločbe ob enem razglašene, zastran tega, kako gre imenike porotnikov za leto 1852 narejati, dalje sledeče zavkaze glede tistih mest, ki niso v nikaki okrajni in okrožni zvezi.

§. 1.

K razsoji proti razpoloženemu občinskemu imeniku porotnikov podanih vgovorov, kakor jo §. 31 reda k. pr. v misel jemlje, ima (mestni) župan v c. k. cesarstva poglavitnem in prestolnem mestu Dunaju poklicati osem, v ostalih, zunej okrajne zveze stoječih mestih pa štiri ude občinskega namestovavca, ki jih poslednje izbere.

§. 2.

K sestavljanju letnega imenika je treba toliko porotnikov izmed ljudi teh mest izbrati, da od števila porotnikov, po ukazu ministerstva pravosodja 6. septembra 1850 št. 343 derž. zak. za vsako deželno sodnijsko okoliše ustanovljenega.

a) na Dunaju, v Pragi, Bernu, Lincu Gradcu in Terstu najmanj tri četertine, in

b) v Solnogradu, Olomucu, Opavi, Celovcu, Ljubljani, Inspruku, Trientu in Gorici

najmanj polovica iz tistega kraja, kjer ima deželna sodnija svoj sedež, biti morajo.

Kar porotnikov k polnemu letnemu imeniku po le-tem še manjka, je treba izvoliti iz ostalih okrajev deželno-sodnijskega okolisa po ukazu pravosodnega ministerstva, ki se ob enim izda.

§. 3.

Izbor ali volitev porotnikov iz občinskega imenika mest, kakor jo §. 2 v misel jemlje, opravlja predsednik okroga v tistih mestih pa, ki so neposrednje pod deželnim poglavarjem, le-ti.

Da so mu pri tem izbiranju na pomoč, ima on ude občinskega namestovavstva (občinskega svetovavstva, meščanskega odbora) poklicati, ki jih namestovavstvo samo izmed sebe izvoli, in katerih ima biti za Dunaj 12, za Prago, Berno, Gradec in Terst 10, za ostale tu zaznamvane mesta pa 6.

Izbiraje jih je gledati na to, da so vsi deli mesta in okraji predmestij, kakor gre, namestovani.

* 60. del deržavnega zakonika in vladnega lista prinese sledeči

Razpis ministra za bogočastje in uk 16. Septembra 1851, na konzistori vseučiliša na Dunaju, in na akademijske starašinstva vseučiliš v Pragi, Krakovu, Lvovu, Holomucu in Gradcu, s katerim se bolj natanjko odloči, kakor gre občne zaukaze 1. Oktobra 1850 čez fakultne uke obračati na učence bogoslovja.

V občnih zaukazih, ki so bili 1. Oktobra 1850 (derž. zak. št. 370) razglašeni za fakultne uke na vseučiliših an Dunaju, v Pragi, Krakovu, Lvovu, Holomucu, Gradcu in Inspruku, je bilo v §. 73 natanjčim obločbam prihranjeno, ustanoviti, koliko se imajo ti zaukazi na učence bogoslavja obračati. Ker sa te odločbe zdajo, je treba razmere bogoslovskih učencov razločiti.

A.

Glede škofjskih učencov v semeniših, in taistih zvnajnih kandidatov duhovnega stanu, ki so v kako škofjo sprejeti in se za enake unim čislati imajo, tudi glede klerikov duhovnih skupšin, kateri se na kaki bogoslovski fakultti uče, se ima po omenjenem učnem 1. Oktobra 1850 le s sledečimi prenarodbami ravnati:

I. Od vpisovanja v matico.

(§§. 1—20 u. r.)

§. 1. Redne poslušavce bogoslovja je treba v matico vpisati, če imajo za to potrebnih lastnosti. Sosebno se sem šteje, da morajo spričevala godnosti pokazati, če je bilo v taisti kronovini, v kateri so svoje pripravljavne uke opravili, tiktat, ko so jih končali, izpraševanje godnosti že vpeljano.

§. 2. Taisti učenci, katerim so vsled ministerskega razpisa 26. Maja t. l. št. 5123 ordinariati dovolili, da se izjemno prevzamejo samo glede na smestralne spričevala čez osmi gimnazialni razred, in odpustivši jim izpraševanje godnosti, se smejo sicer brez zapreke pripustiti do ukov na bogoslovski fakultti; toda v matico jih vpisati ne gre, timuč ž njimi se ima ravnati, kakor z nerednimi poslušavci, in ne morejo toroj ne k drugi fakultti prestopiti, ne ojstrij izpraševanj opravljati.

§. 3. Učenec se mora za vpisanje v matico sam oglasiti. Osočni list (nacionale) ki se ima dekanu in duplo podati, in v katerem ima zaznamvano biti, ali je ti, ki ga je sprejeti, seminarist ali učenec iz kakega reda, mora pa previdjen biti z znamnjem: Vidi predstojnika škofije ali reda, ali tistega, kteremu je ti izročil vodstvo svojih alumnov ali redovnih klerikov.

§. 4. Taisti bogoslovci, kateri so po ministerskem ukazu 12. Julija 1850 (derž. zakon. št. 310) plačanja poslušnine oprosteni, se ne morejo prisiliti takse 2 gld. za vpis v matico odrajtati, timuč imajo samo za štempel 15. kr. dati.

II. Od zapisovanja kolegije.

(§§. 21—32 u. r.)

§. 5. Tudi škofjski in redovni bogoslovci morajo vsak svojo napovedno knjižico ali oziroma napovedno polo imeti. V teh pa mora biti predelek za vpisovanje razreda napredovanja.

Ako bi takih za bogoslovce narejenih napovednih knjižic in pol manjkalo, se smejo tisti v obče vpeljane rabiti, in, ako se to zgodi, se imajo razredi napredovanja v predelku za „opombo“ vpisovati.

§. 6. V začetku vsacega pol-letja imajo gori zaznamvani učenci pogoslovja, ki so več del poslušnine oprosteni, pri dekanu, ne pak pri kvestorju naznaniti, ktere kolegije hočejo poslušati. Dekan to naznanilo vidira v taistem predelku napovedne knjižnice ali pole, ki je sicer za kvestorja odločen, in opomni učence, da naj k vsim posameznim docentom gredo.

§. 7. Dekan spiše in kvestorju poda zaznamek vsih rednih in nerednih poslušavcov svoje fakultte, kateri so davšini podverženi.

§. 8. Vse taiste, ki v tem zaznamku zapopadeni niso, ima kvestor za celo oprostjene čislati, in naj jim, nanašaje se na omenjeni dopis dekana (§. 7) v napovednih knjižicah in polah poterdi, da so oprosteni.

§. 9. Tudi osobne liste za spisovanje glavnega kataloga dekan nabera in jih kvestorju odda.

§. 10. Za spisovanje ročnih katalogov za rabo profesorjev se ima skerbeti kakor doslej.

III. Od izrednih poslušavcov.

(§. 33—37.)

§. 11. Taisti alumni in kleriki redov, kateri so bili brez spričeval godnosti v bogoslovске uke sprejeti, in s katerimi je kot z nerednimi poslušavci na vseučilišča ravnati si morajo predpisano napovedno polo omisliti. Zastran napisanja in rabljenja le-te sploh ravno tisto zavkazi veljajo, ki so gori glede bogoslovcev predpisani. Odločbe prejšnih §§. 7—18 imajo moč tudi za bogoslovce te verste.

IV. Kako gre učence v razvidnosti imeti.

(§. 38—43.)

§. 12. Za taiste bogoslovce, od katerih se je v prejšnem paragrafu govorilo, je treba posebni katalog spisati, in sicer tako, da oni ne pridejo v občni katalog izrednih poslušavcov, timuč da ima katalog bogoslovcev dva razdela (za redne in izredne).

V. Od ukov.

(§. 44—51 u. r.)

§. 13. Kandidati duhovnega stanu so dolžni skozi 4 leta, t. j. 8 pol-letij (semestrov) taiste bogoslovске poduke poslušati, kateri so zaznamvani v odločbah, od škofov ustanovljenih, in z najvišjim sklepom 23. Aprila 1851 (derž. zak. št. 157) poterjenih. Na voljo jim je dano, zraven tudi drugih podukov na bogoslovski ali kaki drugi fakultti poslušati; vendar si morajo za to privoljenje taistega zadobiti, kteremu je njihov škof (vladika) ali predstojnik njihovega reda naročil, njih uke voditi; čez to morajo pri napovedanju kolegij (§. 6) Vidi tega vodja pokazati.

§. 14. Taisti, kateri so na kakem, po postavi uravnanem škofjskem ali samostanskem učilišu bogoslovске uke doveršili, se smejo na vseučilišu dopustiti k ojstrij izpraševanjem in zamorejo stopnjo bogoslovskega doktorja doseči potem, ko so bili v matico vpisani, toda le tiktat, če so bili v bogoslovске uke vsled

spričevala godnosti sprejeti, kar morajo dostojno skazati.

(Konec sledi.)

Česka.

Matica česka je imela konec leta 1848 46,860 gold. premoženja, med letom se je vendar tako pomnožilo, da je imela v letu 1849 že 65,836 gold.: zdaj pa ima že kakih 80 - do 90000 gold., ker se dohodki vedno pomnožujo. Namen tega društva, ki je oddelk českega muzeuma, je izdajanje leposlovnih knjig in prestavljanje enakih del. Izdala je med drugim slovník Čelakovsky-ga, Šafařikove Starožitnosti, nabiro staročeských, do zdaj nenatisnjenih del Čelakovskyga. Udov šteje to društvo že 3000, ki vse dela dobivajo, ktera društvo izda, proti tem, da 50 gld. plačajo enkrat za vselej. Tudi v drugih krajih Slavenske Austrije se je po izgledu te Matice 10 enakih društev ustanovilo.

Ogerska.

Judovska občina v Pestu je 800,000 gold. za novi zajem podpisala.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Železnica iz Mestre v Treviso se je 14. oktobra popoldne odperla.

* V Benetkah se je kupčijska zbornica 13. oktobra odperla.

Tuje dežele.

Laška.

Iliri v Neapolskej kraljevini. Marsikteri bo pri teh besedah debelo gledal, pa naj čuje, kaj, kaj statistika neapolitanske kraljevine od Serrestoria piše: da u tamošnjem kraljevini 75000 slavenskih stanovnikov iztočnega sje-dinjenega veroizpovedanja prebiva. Že leta 1453 so se jeli iz Arbanaske in Bosne v Abruće in Kalabrijo preselovati, kjer se dandanašnji žive. Zaderžali so svojo narodno nošnjo in svoj ilirski jezik. Oni so ostali verni obredu pravoslavne iztočne cerkve, samo da svetega očeta papeža za vidljivo glavo cerkve spoznajo. Glasoviti bakrorezec Pinelli v Rimu, ki je mnogo talianskih nošenj izdal, je tudi ilirske nošnje (v br. 31. svoje zbirke v četvertini) predstavil. Človek s hanžarom za pasom, in žena s zobuncem bez rokavov (tako se zove neka zverhnja obleka Ilirkinj) in s pisano pretkanim zagrinjalom izgledajo ravno tako kakor njih sorojaci v pravej iz izvirnej domovini Ilirii. (Bčela.)

Gerška.

Gerško ministerstvo se posvetuje sedaj v važnej reči, namreč z vredbo gerškega kraljevega nasledništva. Gre namreč zato 40 člen vstave zavreči in sklenuti, da mora gerški kralj tudi gerške vere biti.

Azija.

* Glavni komisar kitajske carske vojaške je Kanton zapustil in se je na bojišče podal. Vodja vstajnikov mu je sledeče pismo poslal: „Ker smo slišali, da Vaša prevzišenost z vo-jaki pride nas podjarmit in zatret, prašamo tedaj, kako boste nam utekli? Vi si ne boste upali se z nami bojevati. Nimate ne moči, ne poguma. Vi vojake vredujete in se hudo bojite in strašite. Ako zares čutite, da ste dovolj močni pri Vaši slabosti, tedaj odločite dan bitve, da se zmaga odloči in vojaki gotove pogube rešijo. Komisar se je razserdel nad tem pismom ter je vojakom ukazal se nagle naprej pomaknuti. Pa le malo so naprej prišli in vedno bolj se boje. Iz dopisov se zve, da vstajniki z vjetimi hudo ravnaajo. Prebivavci Kantona že sami verjejo, da general Tatarov nima več poguma kakor ljudje njih roda.

LEPOZNANSKI LIST.

Zlata hruška.

(Drugi del.)

(Dalje.)

O gospá, o ljubljena zvezda, o miljena luna, deva dev, roža rož, sreča sreč! zakaj si mi zginila se ne več prikazala, me v plak pogreznila? Tebe išem, po tebi gledam, tebe pričakujem, o luna lun zakaj si mi zginila?

Mi bije serce kot kladvo na naklo, mi solzi oko kot trava na jutro mi stoka gerlo kot bukev ob vetru; in oh ti se me ne usmiš, in oh ti me ne slišiš in oh ti se ne zмениš. O deva dev daj se vmečiti, se terdoserčnosti odpovedati, se mi o luna lun! spet pokazati.

Ne hrepeni tak golob po golobici kot jez po tebi, ne tak natopir po slanini kot jez po tebi, ne tak venjen roža po večeru kot jez po tebi. Tako je moje hrepenjenje po tebi kot skeržaka po rosi, Rusije po serbskim vojvodstvu, Dolenca po vinski kapljici in pisatelja Švedra po časti; taka moja želja po tebi kot želja uniražočiga po življenju, kot želja Anglije po avstrijskim srebru in zlatu, kot želja obupniga po samokresu. Oživi tedaj ogenj mojega duha; zbudi smert mojih oči; daj mi zopet obraza lepoto. V tebe verjem, v tebo zaupam, tebe ljubim, o luna lun daj se mi spet prikazati!

Jutro pride za jutram, poldne za poldnem, večer za večeram in noč za nočjo; in jez sedim tu in žalujem in nit življenja se mi vidama terga. Čuj tedej moje plakanje, končaj moje žalovanje in pridi, pridi o moja gospá Obervodolga — okažar!

Dan bo pretekkel za dnevom in noč za nočjo pa v svoji žalosti jez umerjem, preden sedma zarja zasiže. Skoz to lukno mi bo zginila duša, iz te tnale se truplo zvernilo in žalovaje bode zlato- in srebrogrivec razgetal: Strežnik nam je poginil, nas zapustil, le spomin nam ohranil. Nesreča pridi nad vas, neusmiljene deva in slasti nate, gospa Obervodolga — okožar. Kdo nas bo tako izverstno zdaj čakal, nam kopita čedil; tak obilno nam pičo dajal? O kuga nad te Obervodolga — okažar, ki si nam Radovedca vmorila.

Tako je žaloval Radovedec in britke solze so se pocedile ne sicer gospej, pa saj zlato- in srebrenogrivastimu konju pri jaslih. Tako v serce se jima je vsmilil, de mu s celo svojo umnostjo pomagati skleneta. Povesta mu narpopred, kako se vrata tudi od znotraj odpro, potem mu svetjeta: do bližnje nedelje čakati; zakaj ta dan gre oblastnica v cerkev in nju edna tudi z njim tje podirja, de se mu vroča želja dopolni in ljubljeno vidi. Radovedec posluša; nedelja pride; gospa odide:

in tudi vrata stalne se zdajci odpro: — urno kot oblak v viharju zadirja zlatogrivec z Radovedcam v cerkev. Po čemur je hrepenel, je ta zdaj dosegel: od obličja do obličja oblastnico vidi. Po poznejih naznanilih je bila ona sicer sem ter tje nekoliko pegasta in tudi med njenimi zobmi je bil eden, ki se je, kar dolgost zadene, posebno izversten imenovati smel, pa kaj so take in še večji napeke zaljubljenim mar? Ljubijo oni deklico z rudečimi lasmi in sivimi očmi tak imajo zanje le rudeči lasje in sive oči lepotijo, in čerki kodri in vijoli v leskečih obrazih so takim zaljubljenim clo stud in gerdoba. Tak čas beži, čert za četerjo se steče, dve uri boste skoraj minuli. Vender se Radovedcu maša prehitra zdi, veliko premalo se mu je pridigar naučil in celo opravilo mu je vse prenašlo in prepoversno. Preden je žegen dan, jo zlatogrivec zarezgeče. S težkim sercam čuje Radovedec, pa varnost veleva; zakaj gotovo gorje in nar menj huda zamera ga čaka, ko bi ga oblastnica domu grede vidila. Tedej se premaga, zasede in odjaha, pa terden sklep mu je v sercu, koj ko bi perva nedelja prišla; lahko hojo ponoviti.

(Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: Dragotin Melcer. — Založnik in tiskar Jožef Blaznik.

Vradni list št. 68.

št. 2955.

Konkurz.

(185.) c 3

C. k. okrajno poglavarstvo s tem naznani: Da so pri tem okrajnem poglavarstvu tri stopnje za okrajne služabnike z letno plačo po raznosti stopnje z 220, 206 in 182 gold. spraznjene. Kraj stanovanje se bo še le odločil.

Kdor se za to stopnjo oglasi, se ima spricativ prošnji v dozdajni službi, zadržanju, znanosti nemškega in slovenskega jezika, kakor o pisanju obeh ali saj nemškega jezika, in poslednič terdni telesni postavi do 25. oktobra 1851 pri tej vradni.

C. k. okrajno poglavarstvo v Postojni 7. oktobra 1851.

Mac Neven.

Razglas.

(181.) 3

c. k. deželne komisije za oprostenje zemljiš na Kranjskim od 17. septembra 1851 št. 10/F. D. zastran vplačanja odškodnih kapitalov, ki 5 gold. ne presežejo, ali ostalih zneskov enačih kapitalov.

Na podlagi §. 5. ces. patenta od 11. Aprila 1751 derž. zak. št. 83 je po zaslišanju c. k. deželne komisije in deželne komisije za oprostenje zemljiš in vsled posvetovanja c. k. ministerskiga svetovavstva nar manjši znesik (ali „minimal“) pod kteriga se morajo oprostivni kapitali, ali ostanki enačih kapitalov v dobi dveh let od dolžnih poplačati za kranjsko kronovino na pet goldinarje C. M. določen bil; pri spoznanju, kakošni oprostivni kapitali pod tisti „minimal“ spadajo, imajo od deželne komisije za oprostenje zemljiš za vprašanje odškodnim vundani predpisi za vodilo služiti.

Ravno tako se mora od oprostivnih kapitalov visokejšiga zneska zavoljo ložejiga obrajta, kar po razdelanju z minimalnim številam na gold in krajcarjih ostane, od dolžnih v dobi eniga leta plačati; s tem se pa njim po §. 7 pat. od 11. Aprila 1851 dostoječa pravica na dolžni kapital tudi kaj več plačati nikakor ne okraji.

Kar začetik omenjeniga dva- in enoletniga obroka zadene, je že v §. 5. pat. od 11. Aprila 1851 določeno.

Pričujoče določila se vsled visociga dopisa gospoda ministra notrajnih opravil od 8. septembra 1851 št. 17,046 očitno na znanje dajo. —

C. k. ministerski komisar in predsednik
Dr. Karl Ulepič.

Inšpektor:
Dr. A. Schöpl.

št. 4658.

O z n a n i l o.

(185.) c 3

Občinsko svetovavstvo tega glavnega mesta je dozdajno štantnino pre naredil in zanaprej sledečo štantnino vstanovil:

Š t a n t n i n o

ktero ima v c. k. deželnem glavnem mestu Ljubljani na vsakdanjih in tedenskih somnjih proti prejemi Valor - Listov vsak prodajavec plačevati.

Zaznamovanje reči	P l a č a v d e n a r j u								Od množine pod čez petdeset	
	od voza z		enega sežnja	enega stojšica	enega soda	enega koša	enega kurnika	enega živinčeta		ene vreče
	eno vpreženo živino	dvema vpreženima živinčetama								
od kterih je treba štantnino odrajtovati										
Jajca	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Krompir, repa, korenje, pesa itd. zelje in natreseno sadje	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Meso vsake sorte	6	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Lan	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Žito	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Perutnina	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
„ skupoma	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10
Med	5	10	—	2	—	—	—	—	—	—
Reči iz lesa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Ježice	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Sir	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Moka	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Sadje suho	5	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Lončarska roba	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Vino	10	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Brinove jagode	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Derva	1	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Les za stavbe	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Dile	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Apno	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Oglje	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Seno, slama in stelja	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Prasčki	—	—	—	—	—	—	—	1/3	—	—
Odebeljeni prešiči	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
Prešiči za rejo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vse drugo, ki ni tukaj napeljano brez razločka	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—

Opomba.

Se le od prodanih odebeljenih prešičev in tistih, ki so za rejo, pobira, nasproti pa za vaganje prešičev nič ni plačati.

Kar se s tem pristavkam sploh naznani, de ima štantnina 1. novembra t. l. v moč stopiti.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani 28. septembra 1851.